

Professor Arvo Tikk 85

30. oktoobril tähistas oma 85. sünnipäeva *professor emeritus* Arvo Tikk. Prof Tikk lõpetas Tartu Ülikooli arstiteaduskonna 1954. aastal. Ta oli aastatel 1954–1970 neuroloogia ja neurokirurgia kateedri assistent, valiti dotsendiks 1970. aastal ning neurokirurgia professoriks 1975. aastal.

Prof Tikk on alati olnud osavõtlik ja abivalmis arst, õppejõud, teadlane ja administraator. Ta on olnud paljude uute seisukohtade juurutaja Eesti meditsiinis. Näinud ise vahetult poliomüeliidiepideemia kujunemist, loodi 1958. aastal A. Tiku aktiivsel osavõtul Tartu närvikliinikus intensiivravi üksus ning tema eestvedamisel ja vahetult tegutsemisel 1959. aastal närvikliiniku hingamiskeskuse väljasõidubrigaad, mis ravis eluohtlikus seisundis patsiente kohapeal ja tagas nende transpordi Tartusse. Need põhimõtted olid nüüdisaegse intensiivravi ning reanimobiiliteenistuse tekke aluseks Eestis.

1960. aasta algusest korraldas A. Tikk intensiivravi osakonnas raskete ajukahjustustega haigete intensiivravi trahheotoomia, intubatsiooni ja kunstliku hingamise ning hüpotermia kasutamisega. Intensiivravi rakendamise otsesteks tulemusteks olid kestvate teadvushäirete tekkimine ja sellega seotud keerukad eetilised olukorrad ning valikud.

Prof Tiku kirurgiline tegevus on olnud seotud peaaegu lülisamba ja seljaaju traumade kirurgilise ravi probleemidega. 1970. aastal pühendus ta perifeersete närvide kompressioonisündroomide diagnostika ning konservatiivse ja kirurgilise ravi problemaatikaga tegelemisele. 1980. aastate keskel juurutati tema initsiatiivil lülisamba

kaelaosa radikulopaatia ja müelopaatia eesmise juurdepääsu operatsioonimeetodid. 1983. aastal võttis ta kasutusele kaelaosa eesmise metallspondüloodeesi meetodi.

Vahetu kogemusliku tausta pärast hakkas professor Tikk aktiivsest kirurgilisest tegevusest taandumise järel tegelema bioetikaga. 1990. aastal loodi TÜ inimuuringute eetika komitee, mille esimeheks ta määrati. Prof Tikk on ülikooli inimuuringute eetika komitee liige ka praegu. Ta on läbi aastate põhjalikult selgitanud ja arstkonnas tutvustanud nüüdisaegse bioetika seisukohti Eesti meditsiinis. 1991. aastal koostas ta TÜ arstiteaduskonna nõukogule doktorantide bioetikakoolituse programmi. Doktorantide koolitamisega ja vastava eksamikomisjoni juhtimisega tegeles ta kuni 2000. aastani. A. Tiku organiseerimisel loodi 1997. aastal TÜ Kliinikumi eetikakomitee ning ta juhtis selle tegevust kuni 2005. aastani. Praeguseni on ta selle komitee

aseesimees. Aastatel 1997–2006 oli ta Eesti Arstide Liidu eetikakomitee esimees. Aastatel 1995–2008 osales ta Eesti esindajana Euroopa Nõukogu bioetikakomitee (CDBI) tegevuses Prantsusmaal Strasbourgis.

Prof Tiku organiseerimistöö tulemusena moodustati 1998. aasta jaanuaris Sotsiaalministeeriumi juures laia ühiskondliku esindatusega Eesti Bioetika Nõukogu ning A. Tikk oli selle esimees 2008. aastani, seejärel on ta olnud selle liige.

Prof Tiku teadustegevust tunnustati 1965. aastal Nõukogude Eesti preemiaga ning ta on Eesti NSV teeneline arst (1982). Tema tööd on tunnustatud 1999. aastal Eesti Punase Risti I klassi teenetemärgiga. Prof Tikk on Tartu Ülikooli Kliinikumi preemia esimene laureaat (1998). Talle on antud Eesti Arstide Liidu aumärk ning ta on Tartu Tähe kavalier (2010).

Aastakümneid köitnud huvi fotograafia vastu on andnud meile võimaluse saada osa A. Tiku emotsionaalsetest fotodest, mis kajastavad ülikooli närvikliiniku ajalugu. Oma 2012. aastal ilmunud mälestusteraamatus annab professor arstina ülevaate poliomüeliidi levikust, hingamishalvatuste ravi korraldamisest ning raskes seisundis haigete nüüdisaegse intensiivravi algusest ja tervishoiukorraldusest Eestis. Ka seda raamatutu illustreerivad tema enda tehtud fotod. See on hoogsalt ja avalalt kirja pandud kultuurilugu läbi eri aegade ja arstipõlvkondade.

Suurima tänuga soovime juubilarile jätkuvat ettevõtlikkust ja palju õnne.

**Kolleegide nimel
prof Toomas Asser**